

Toinen luku □ □ Hän nuokkuu polvet koukussa, katse tyhjänä, maantienruskeat hiukset sekaisin. Hänen muistinsa on tyhjä kuin aavikon sademittari, hän ei näe hetkeäkään entisestä. On vain nyt ja tulevaisuus. Se satuttaa, luo epävarmuutta, mutta se on oikein. On se, on se. Se on oikein. Onhan? □ Säpsähdän hereille riepottelevasta painajaisestani, kun Inka tökkäisee minua kevyesti kärsivarteen. Kasvoni ovat hikiset ja käteni tärisyvät, kun ajattelen painajaistani, jossa hämärit hahmot huusivat tuskaansa pimeydessä. Nyt aurinko paistaa ja siivilöityy hökkelin raoista luoden raitoja soralle. Inka odottaa kärsivällisesti, kun kampeudun vaivalloisesti pystyyn. Selkäni on aivan jumissa. "Perhana...", manaan, kun yritän suoristaa ruotoani. "Ensimmäinen yö on pahin, kyllä se siitä", Inka lohduttaa ääni täynnä myötätuntoa. Nyökkään ja irvistän, kun alan lampsia kohti oviaukkoa. Olisin kuollut iltaan mennessä, jos en tästä virkoaisi. "Hei! Tytsi! Otatsä leivän?" kuuluu huuto ja vaalehiuksinen poika rynnähtää nurkasta kannellen leipävatia kädellään kuin tarjoilija. Jari on juuri huutamassa jotain, mutta poika ei kuule ja yhdessä rysähdyksessä leivät lentävät pitkin matin vatia ja poika on mahallaan edessäni. Katson häntä hämilläni. Poika nousee naama punaisena maasta puhdistellen samalla maastohousuistaan likaa. "Sori..." poika mutisee. "Mutta siis, mä oon Luukas, en kerenny eilen moikkaamaan. Sori mun huono heitto. Mun silmä-käsi -koordinaatio ei oikein pelaa", poika höpöttää ja ravistelee kättäni reippaasti. En pysty kuin hymyilemään. Hänestä tulee mieleen ala-asteikäinen pikkupoika, joka rakastaa maailmaa ja ihmisiä, mutta ulkomuoto ei kyllä tue tätä oletusta. Luukas on varmasti yli kahdeksantoista, hänellä on pääkallostatuointi kaulassa ja hän on muutenkin kulahtaneen näköinen – siis kulahtaneemman näköinen kuin muut osaston jäsenet. Hän silottelee olkapäille ulottuvia vaaleita suortuviaan ilmeisen tuskastuneena niihin. "Mä... mun täytyy varmaan tehdä uudet leivät", Luukas mutisee ja vilkaisee Jaria hiukan epävarmasti. Jari katsoo Luukasta selvästi ärtyneenä, mutta loppujen lopuksi mies vain kohauttaa olkiaan. "Antaa olla, onhan meillä makkaraa." "Äh, Jari, kyllä mä ne leivät voin tehdä. Missä niitä aineksia on..." Luukas pyörii ympyrää pienessä tilassa. Mette nousee ylös ja kävelee Luukaksen luo. "Nyt, rauhoitu mies!" Mette käskee ja tarttuu häntä ranteesta. Luukas avaisee suunsa, mutta Mette katsoo häntä merkitsevästi. "Istu alas, rauhoitu. Unohda ne leivät, Jari sanoi, että meillä on makkaraa." Mette ei kuulosta vihaiselta, vaan päättäväiseltä, ja istuttaa Luukaksen puupölkylle. "Nyt, hengitä syvään ja sitten puhalla hiljaa ulos." Istahdamme Inkan kanssa Luukaksen viereen ja lämmitämme makkarat pienellä nuotiolla. Mette puhuu rauhoittavalla äänellä Luukakselle, enkä voi olla välillä vilkuilematta heitä. Mette on tyystin erilainen kuin puhuessaan minulle. Hänen kehonkielensä muuttuu levollisemmaksi ja sanat ovat jämähköitä, sellaisia, joihin voi tukeutua kaatumatta. "Mette auttaa Luukasta. Hänelle nimittäin iskee sellaisia kohtauksia, että hän menee hiukan lukkoon ja Metellä on joku ihme kyky rauhoitella ihmisiä", Inka selittää hiljaa ja nyökkään. Kun katson paahtuvaa makkaraani, en haluakaan syödä sitä. Mahassani kiertää ja päässäni huippaa. Yritän ajatella jotain, mutta se osoittautuu virheeksi, sillä minulla ei ole mitään hyvää, mitä ajatella. Eilen kirkuneet ihmiset, kuumuus ja tuli. Vihamielinen poika. Yritän hillitä käsieni tarinän. Inka kuitenkin rupeaisi kyselemään. Ihmiset juttelevat ympärilläni. Saan viimein kunnollisen kuvan osasto viidestä, kun pimeys ei peitä ketään. Vieressäni on Inka ja hänen oikealla puolellaan Aaron. Jari istuu meitä vastapäätä ja Luukas rauhoittelee itseään minun ja Meten välissä. Kiharapäinen poika istuu Aaronin vieressä vaikuttaen hyvin mielteliältä. Hän ei näytä läheskään yhtä uhkaavalta kuin eilen. Muistan vielä eilisen hahmon, joka istui nurkassa ja vilkaisen olkani yli toiveikkaasti, mutta paikka on tyhjä. Kun olen katsellut osastoa, en enää tiedä mitä ajatella. Mahaani iskee uudestaan paha olo ja hiljainen kipu takaraivossani kasvaa sietämättömäksi. Kuva välähtää silmiäni editse ja pitelen päätäni, yritän pitää sen kasassa. Inka katsahtaa minuun. "Mikä sinun

tuli? Oletko kunnossa?” Inka kysyy hätäisesti. ”Jo-joo, olen, ihan kunnossa”, soperran, mutta en puhu totta. Minusta tuntuu kuin veistä tungettaisiin aivoihin. Haluan huutaa tuskaani ulos, mutta pidän äänen sisälläni. En halua heidän huolestuvan enää enempää. Uusi kuva, tällä kertaa saan siitä otteen. Uhkaavia hahmoja, tulta. Kipua, suunnatonta kipua, joka vie järjen. ”Tyttö! Hei, herää! Jari, tuo jotain, häneltä on varmaan mennyt taju!” ”Ei, ei...” pihisen ja haron ilmaa ympärilläni. Näen vain hämäriä hahmoja ja joudun räpyttelemään silmiäni monta kertaa, ennen kuin kuva selkiytyy. Mahassa kiertää, mutta pään kipu on hellittänyt. ”Mikä sinuun iski?” Inka kysyy ja auttaa minut maasta penkille. Hän pudistelee hiekkaa varovasti takistani. Tunnen muiden tuijotuksen selkäpiissäni, mutta yritän olla mahdollisimman luonteva. ”Olen aivan kunnossa, ihan totta. Minä vain... taidan olla väsynyt”, sepitän, en halua sanoa mitään kummallisista unista. Unista, jossa ei ole päätä eikä häntää. Inka näyttää selvästi siltä, että haluaisi väittää vastaan, mutta vakuutan hänelle olevani kunnossa, eikä hän voi muuta kuin uskoa. ”Osasto, kuunnelkaa”, Jari sanoo kaikkien rauhoituttua. Katson Jaria hiukan pelokkaana; hän kuulostaa siltä, että olisi tehnyt jonkinlaisen päätöksen. Ei kai hän lähetä minua Joensuuhun? ”Tänään meillä on vapaapäivä.” Huokaisen helpotuksesta ennen kuin tajuan kunnolla, mitä hän sanoi. Kaikki hihkaisevat innoissaan, mutta minä tuijotan monttu auki ryhmänjohtajaamme. Vapaapäivä? Sodassako? Tyhmempää en ole kuullut. En kuitenkaan sano mitään muiden pakatessa innoissaan vähäisiä tavaroitaan. Tökkään Inkaa varovasti olkapäähän. ”Mitä?” ”Minä vain mietin, että eikö vapaapäivä kuulosta vähän... typerältä. Nyt. Sodassa.” Inka nostaa rinkan selkäänsä. ”Kuulostaahan se tietenkin vähän turhalta, mutta katsos kun tämä ei ole ihan normaali tilanne. Jokainen ryhmä pääsee välillä päiväksi pois täältä. Peseytymään, lepäämään ja heittämään huolet edes jotenkin pois. Minä ainakin olen niin likainen, että kohta minusta kasvaa sammalta.” Se kyllä näkyy. Naama on tuhkan tummuttama ja hän haisee vanhoille sukille, rikille ja savulle. Hän pyyhkäisee otsaansa ja kämmenestä jää tumma viiru. ”Tekee varmasti sinullekin hyvää”, hän vinkkaa. En voi muuta kuin seurata muita heidän lähtiessään bunkkerista. Jari piirtää pienen, tuskin näkyvän ristin oven pieleen ja Jari selittää, että sen tarkoituksena on viestittää, että osastolla on vapaapäivä. Tiedonvälitys on kuulema välillä hankalaa, sillä vihollinen tuhosi puhelinpylväät ja radiopuhelimet ovat melko tehottomia. Minusta tuntuu, että muistaisin jotain pylväisiin liittyvää, mutta muistini syövereissä on vain tulta. Kävelemme vähän matkaa bunkkerialueella, pois päin sieltä, mistä saavuin edellisenä iltana. Kysymykset risteilevät päässäni, mutta en halua kysellä mitään. Jari kavahtaa, kun hänen radiopuhelimensa rätisee vaativasti. Hän nousee seisomaan ja poistuu ulos. Ikkunasta kuuluu, kuinka hän räyhää soittajalle. ”Miksi et soittanut aikaisemmin?” Hetken hiljaisuus. ”En ole hermostunut. Minua vain kismittää se, ettei minulle voida kertoa asioita ajoissa.” Odotamme vähän aikaa korvat höröllä, mutta Jari ei sano enää mitään. Heti kun mies marssii sisään, kaikki laskevat katseensa tuleen. ”Kyllä minä tiedän, että te kuuntelitte, turha yrittää näyttää viattomalta”, Jari sanoo ja kaikki kohottavat katseensa kiinnostuneena. ”Meidän pitää lähteä. Nyt heti. Sain kiireellisen hätäviestin kersantilta. Pakatkaa, lähdemme pikimmiten.” Hetken hiljaisuuden jälkeen ihmiset alkavat pakata ruokatarvikkeitaan reppuihinsa vauhdilla ja puhua keskenään. Minun täytyy istua paikallani hyödyttömänä. Katselen Inkan toimia, hän järjestää vesipullon, ruokapussukan ja pienen kankaanpalan reppuunsa, sekä parit sukat, paidan ja veitsen. Hän ei kuitenkaan nosta sitä selkäänsä, kuten muut jäsenet, vaan katsahtaa Jariin. ”Inka, vaikka tiedän, että haluaisit jäädä pysyä täällä tytön kanssa, et voi jäädä. Osasto kaksikymmentä tarvitsee lääkintöosaamistasi ja olen varma, että siellä on siviilejä ja lisää osastoja jotka tarvitsevat lääkintämiestä”, Jari sanoo tiukasti ja Inka huokaisee syvään vetäistessään rinkan selkäänsä ja noustessaan polviltaan. Hän katsoo minua

anteeksipyytävästi. "Mutta ei hän voi yksinkään jäädä!" Inka vetoaa. Jari katsoo minua säälivästi, ennen kuin sanoo; "Alec katsoo sinua. Häntä ei tarvita tällä reissulla." Kiharahiuksinen poika näyttää siltä, kuin olisi puraissut palan sitruunaa. Hän vilkaisee minua kipunoivilla silmillään, ennen kuin alkaa inttää vastaan Jarille. "Ei! En suostu lapsenlikaksi! Ei, ei, ei! Näethän itsekin, tuohan on täysin valmis vaikka Joensuuhun turvaan! Minua tarvitaan mukaan, Jari hei-" "Nyt! Hiljaa!" Jari tiuskaisee. "Sinä pysyt täällä jos minä sanon. Ja nyt minä sanon, että sinä jäät tänne, niin sitten sinä jäät!" Alec puristaa kädet nyrkkiin. Hän laskee reppunsa maahan hitaasti ja nyökkää sitten, kun ei muutakaan voi. "Öö... saanko sanoa jotain väliin?" kysyn nostaen kättäni kuin viitatakseni. Jari nyökkää kulmat kurtussa. Nousen seisomaan ja yritän peittää hermostukseni. Ajatus on tietenkin pähkähullu, mutta en halua lähteä, sillä missä muualla saisin tietää, kuka olen, kuin täällä. "Minä haluaisin liittyä osasto viiden palvelukseen", sanon mahdollisimman vakuuttavasti. Ainoastaan Inka ja Aaron katsovat minua hyväksyvästi; Jari, Luukas ja varsinkin Mette ja Alec tuijottavat minua, kuin en voisi olla tosissani. "Jos et tyttö hyvä ole vielä tajunnut, tämä on sota", Jari sanoo. Tekee mieli huokaista vain syvään, yrittää selittää kunnolla, miksi haluan mukaan. Mutta en pysty siihen, enkä tiedä miksi. He haluaisivat minut vielä vähemmän joukkoihinsa, jos kertoisin todellisen syyn. "Tiedän sen. Juuri siksi haluan mukaan", sanon jämäkästi, mutta nähtyäni muiden epäuskoiset ilmeet, yritän korjata hulluja sanojani; "Tarkoitan siis, että... sotahan on väärin ja haluan auttaa uhreja ja... niin, eipä siinä muuta. Eikä minulla oikeastaan ole paikkaa minne mennä." Jari näyttää miettelialtla. "Oletko varma, että sinusta on siihen?" hän kysyy, mutten ehdi vastata, sillä ovesta rymistelee mies. Hänellä on harmaa sänki ja kulmikkaat kasvot. Jänteikkäillä harteilla lepää ase ja peräännyyn vaistomaisesti askeleen taaksepäin. "Mikä teitä viivyttää? Siellä on täysi paniikki päällä", mies sanoo ääni jymisten. Jari havahtuu ja nyökkää. Hän näyttää kalpealta vilkaistessaan mieheen. "Alec", Jari sanoo varoittavasti, kun Alec nostaa vaivihkaa repun maasta. Hän huokaisee ja paiskaa kassinsa seinään. Joukko häipyä ovesta jättäen pölypilven jälkeensä. Alec istuu nuotion äärellä pää käsissään toivottaman oloisena. Minun tekee mieli sanoa jotain, mutta päätän pitää suuni kiinni ihan kaiken varalta. Jos jotain olen hänestä mieltä, niin sen, että hän on hermoheikko. Istahdan häntä vastapäätä ja tuijotan maahan. Alec pyörittelee peukaloitaan ja nousee hetken päästä kävelemään ympyrää huokaillen välillä teatraalisesti. "Ei sinun tarvitse koko ajan huokailla, kuin tämä olisi maailman kauhein asia jonka tiedät!" ärähdän viimein kyllästyessäni pojan tuskailuun. Alec vilkaisee minuun, muttei pysähdy. "Mistä sinä mitään tiedät", Alec ärisee. "En tiedäkään", vastaan viileästi. "Hyvin oivallettu." Alec pysähtyy ja en voi olla hymyilemättä ivallisesti. Pojan kädet ovat nyrkissä ja on täysin selvää pässinlihaa, että ärsytän häntä. Mikään sillä hetkellä ei voisi tuottaa suurempaa mielihyvää. "Minä menen hakemaan ruokaa", Alec tuhahtaa ja ryntää ovesta auringonpaisteeseen. Erävoitto. Tilanne 1-0. Alec palaa pian toisessa kainalossaan polttopuita ja toisessa jokin lihaklöntti, joka haisee aivan kamalalle. Nyrpistän nenääni, mikä on virhe, sillä Alec hymyilee ilkeästi laskiessaan lihan eteeni. "Mitä se on?" "Lehmää." "Miten se haisee noin kamalalle?" "Ihan sinun kiusaksesi", Alec kohauttaa olkapäitään ja alkaa koota puita pystyyn toisiaan vasten. Mulkaisen häntä pahasti ja Alec tuhahtaa. Mokoma tuhahtelija, ajattelen ja tuijotan taas maata. "Miksi me edes laitamme ruokaa? Emmehän ole tehneet yhtään mitään", huomautan, kun Alec sytyttää koivuntuohen ja pistää sen halkojen väliin. Hän katsahtaa minuun merkitsevästi. Puiden säleiköistä alkaa kohota yskittävä savua. "Emme ehkä me, mutta parin tunnin päästä tuolta rynnistää nälkäinen ja piiskattu joukkio", Alec sanoo ja ottaa lihan käsittelyyn. Nousen ylös ja venyttelen istuskelusta puutuneita jalkojani. Katselen ulos pienestä ikkunasta ja näen vain harmaan seinän kohoavan pienen kujan toisella puolella.

Kuja jatkuu oikealle ja vasemmalle sinne minne silmä kantaa ja kaikkialla on vain harmaita romuhökkeleitä. Taivaalla lentää pari lorkkia. Eilisestä tulimerestä ei ole täällä merkkiäkään. "Mikä kuukausi nyt on?" "Heinäkuu." Mitähän ihmettä olin tehnyt ennen tätä? Olinko ollut jossain turvassa vai olinko ollut keskellä myllerrystä? Huokaisen ja lysähdän takaisin istumaan. "Etkö todellakaan muista mitään?" Alec kysyy yhtäkkiä vähän liiankin innokkaasti. Hänen äänessään on outo sointi. Katsahdan häneen häkeltyneenä ja hän kohauttaa olkiaan. "Ei sitten." "Ei kun ei, siis, en muista mitään. Ihan totta, aivan kuin olisin tipahtanut taivaalta." "Eihän se ole edes mahdollista..." Alec mutisee, mutta ei kuulosta vakuuttuneelta. Hänen katseensa on tiukasti kiinni lihassa, jonka paloja hän asettelee tikkuihin ja sitten sivuun. "Et kuulosta varmalta", huomautan ja Alec katsahtaa minuun murhaavasti. "Kuulostanpa! Ei ole mahdollista, että joku menettää tuolla tavalla muistinsa!" Alec heiluttelee käsiään kiihtyneenä. "No, tuliko tarpeeksi vakuuttavasti?" "Mikä hitto sinua nyppii?" äyskähdän ja ponnahtan pystyyn. "Minä en ole tehnyt sinulle yhtään mitään, en yhtään mitään! Ja ei ole minun syyäni, jos Jari jättää sinut vahtimaan 'pentua'!" Kävelen makuutilaan ja alustalle, jolla nukuin edellisen yön. Kuulen, kuinka Alec potkaisee seinäpeltiä. Mitä ihmettä tein väärin? Hän itse minut tänne auttoi. Jos olen niin inhottava, olisi jättänyt minut sinne kuolemaan. Kihisen kiukusta ja luon murhaavia silmäyksiä oviaukkoon. Alec ei kuitenkaan sano mitään, ja pian tilan täyttää rasvan tirinä ja tulen rätinä. Päivä jatkuu niin. Alan minuutti minuutilta huolestua yhä enemmän osasto viidestä, joka lähti ties minne. Yritän rauhoittua piirtelemällä hiekkaiseen maahan, mutta huomaan pian, etten ole kummoinen tuhetelija. Paras tuotokseni on tikku-ukko, joka lukee kirjaa silmät suurina. Pyyhin kuvan pois äkkiä, kun Alec ilmestyy oviaukkoon. "Mitä teet?" Alec kysyy muina miehinä ja istahtaa alustalleen ja rupeaa kaivamaan reppuaan. "En mitään", kohautan olkiani ja poskiani alkaa kuumottaa, kun muistan hänen käyttäytymisensä. Miksi ihmeessä hän on välillä kuin vastarannan kiiski ja välillä... niin, tuommoinen. Ihan kuin mitään ei olisi tapahtunutkaan. "Se on Karin patja. Hän ei liiemmin pidä siitä, että olet siinä muuten kuin on pakko", Alec huomauttaa ja siirryn hiekkaiseen maahan. Hän ottaa repustaan paksun kirjan ja sivelee sen kantta. Tuijotan häntä hetken hämilläni. "Mikä se on?" kysyn. "Dekkari. Aivan mielettömän upea", Alec sanoo ja avaa kirjan. "Kirjan avulla pääsee pakomatkalle toisen ongelmiin. Sellainen on vapauttavaa." "Jaa", kohautan olkiani. Lukeminen ei tunnu kamalan tärkeältä asialta sodan keskellä. Se on minusta oikeastaan ajanhukkaa, sillä se ei loppupeleissä hyödytä yhtään mitään. "Muuten... tai äh, ei mitään. Miksi edes yritän kommunikoida kanssasi?" sanon äkisti ja nostan kämmeneni torjuvaan asentoon. "On aivan selvää, ettet siedä minua lähelläsi." Nousen seisomaan, pyyhin hiekat maastohousuiltani ja menen toiseen huoneeseen ja siitä vielä kolmanteen; siihen, jossa kyhjötin eilen illalla. Katson ovea hetken epäröiden, ennen kuin pujahdan siitä mahdollisimman hiljaa. Aurinko paistaa kirkkaalta taivaalta ja meri-ilma kantautuu nenääni. Tuntuu aivan oudolta, miten tiedän, miltä meri tuoksuu, vaikkei minun täytyisi muistaa sellaisia asioita. Olen kuin tyhjä kuppi, joka vaatii päästä täyttymään uusista kokemuksista. Ei, en tarvitse kokemuksia. Tarvitsen tiedon itsestäni. Identiteettini. Vaikka olisin täynnä kokemuksia, ilman juurta ne eivät ole mitään. Huokaisen syvään. Kyllä tämä tästä, rohkaisen itseäni. Olet keskellä kaikkea, mistä voit saada tiedon. Lähden kulkemaan kohti korkeita tiilikerrostaloja, koska arvelen niistä pääsevän kunnon tielle. Haluan nähdä eilisen jäljet, vaikka samalla minua hirvittää. Miksi Alec vain lukee kirjaa hökkelissään? Eikö päivällä taistella? Kuulen askelia takaani. Voi kehveli! Pujahdan äkkiä puolta kapeammalle, roskaiselle tielle ja rynnin kompuroiden kohti toista risteymää. Askeleet lähenevät ja mietin, miten tyhmä olenkaan, kun en tajunnut ottaa minkään valtakunnan asetta mukaan. Kuka muu kuin vihollinen muka lähtisi perääni? Otan tukea seinästä ja kämmeneni

osuu töröttävään naulaan. Inahdan, mutta jatkan matkaani hidastumatta. Pääsen risteykseen ja hetken empiminen suunnasta saa vihollisen lähemmäksi. Käsi tarrautuu olkapäähäni. Riuhtaisen ja huidon. Tuttu ääni manaa. "Luukas?" "Moi, mimmi. Mitä ihmettä sä nyt tolla tavalla lähit pakoon?" Luukas kysyy hieroen poskeaan. "A-anteeksi, luulin... sinua viholliseksi tai joksikin. Arvelin, ettei kukaan suomalainen lähtisi juoksemaan perääni tai jotain", selittelen nolona. "Aa, ymmärrän. Et sä voi tietää näitä juttuja täällä", Luukas nyökkää ja hän jatkaa nähtyään kysyvän katseeni. "Ihmettelet varmaan, kun me ollaan näin, no, välinpitämättömiä ja huolettomia. Tai, ei nyt ihan huolettomia, mutta kuitenkin. Äh! Siis, yritän selittää, että vihollinen hyökkää aina vaan öisin – ja älä kysy miks – eli meillä ei oo liiemmin syytä panikoida päivisin. Toki niin tehtiin aluks, mutta pian tajuttiin sen olevan turhaa." Seisomme hetken vaivaantuneina Luukaksen hieroessa poskeaan ja minun tuijotellessa roskia ympärillämme. "No, meidän pitäis varmaan mennä takas", Luukas sanoo viimein ja osoittelee takanaan olevaa kujaa. Nyökkään ja lähdemme peräkanaa tulosuuntaamme. Huomaan kämmeneneni auenneen ja sitä kivistä inhottavasti. "Muuten, Luukas, mistä huomasit minut? Miksei kukaan sanonut mitään." "Mä tulin edeltä kämpille. Huomasin sut kävelemässä pois ilman Alecia ja lähdin juoksemaan. Mä, tuota, no, en mä oikein pystynyt huutamaan... Ja siis kun kuitenkin täällä on niitä iskujoukkoja - vaikkakin tosi harvassa. Ja soluttautujia, jotka on ihan kuin suomalaisia, mutta kerää tietoja viholliselle." Ilmoille on karkaamassa jo jatkokysymyksiä, mutta Luukas nostaa kätensä vaimentaakseen minut. "Multa on ihan turha kysyä mitään monimutkasta. Musta ei saa mitään selvää, kun mä alan höpöttää. Jari kyl kertoo sulle kaiken, kunhan se tulee takasin. Ei muuten sit kannata kertoa sun pikku retkestä, niitä rageemisia ei jaksa kukaan kuunnella." "Mitä te muuten menitte tekemään?" "Osasto vitonen on vähän kun semmonen lääkäriyksikkö. Me autetaan loukkaantuneita sotilaita ja siviilejä ja lähetetään loputkin jääräpää täältä pois. Siis sellaset, jotka ei muuten suostu muuttamaan kun toinen jalka haudassa. Mä en tiiätkö taj-" Luukas hiljenee äkisti ja pysähtyy. Hän tuijottaa kauhistuneena sinne suuntaan, missä osaston majapaikka on. "Voi hemmetin hemmetin hemmetti!" Luukas kiroaa ja kurkistaa uudelleen nurkan taakse. "Jari ja porukat on jo siellä, eikä Jari näytä kamalan järkkymättömältä. Se on ihan naama tomaattina! Alec – ja säkin kyllä – saatte sellasen läksytyksen... Ja mä, voi jumankauta! Mä en ilmottanu Alecille, että tulin. Nyt ne luulee, että mä oon raajat ojossa jossain nurkan takana!" Luukas näyttää saavan jonkinlaisen kohtauksen. Yritän rauhoitella häntä, mutta hänen kätensä alkavat täristä ja hän vain tuijottaa seinään. "Luukas! Ei mitään hätää. Mennään, ei Jari meitä tapa. Sinä tulit vain perääni, et ole syypää mihinkään", vakuutan hänelle ja työnän hänet näkyville. Tuntuu ihanalta päästä ahtaudesta, mutta tunnen joutuneeni nalkkiin, kun Jari marssii hirmustuneena luoksemme. Hän ristii kätensä ja tiedän hänen vaativan kunnon selityksen. En saa mitään ilmoille. Luukas tärisee vieressäni ja päätän päästää hänet ensimmäisenä pälkähästä. "Luukas lähti vain seuraamaan minua, hänellä ei ole mitään seliteltävää." Jari näyttää Luukakselle poistumiseleen. Nyt miehen siniset silmät porautuvat vain minuun ja tunnen kutistuvani häpeästä. "Minä vain... ajattelin haukata happea – ihan tosi! Ja sitten, minä, tuota, kuulin askelia takaani ja jouduin paniikkiin ihan totaalisesti. En jotenkin osannut ajatella järkevästi ja pidin Luukasta vihollisena, koska hän ei edes sanonut mitään. Juoksimme pitkän aikaa ja niin... kun Luukas sai minut kiinni, lähdimme heti takaisin", ääneni tärisee koko selostukseni ajan. Vilkuilen varovasti Jarin kasvojen suuntaan, mutta muuten pidän katseeni omissa saappaissani. Miksi olinkaan alunperin halunnut ulos? Ajatukseni ovat vain mössöä pääkopassani. "En ensinnäkään tajua, miksi Alec laski sinut pihalle. Luulin hänen tajuavan tehtävän vakavuuden", Jari sanoo selvästi vihasena. "Tämä ei ole tavallinen sota, jossa eivät päde tavalliset säännöt, ja se, jos mikä, tekee tästä vaarallisen. Ilta tulee äkkiä."

Meidän on oltava sisällä, kun alkaa mäiske. Silloin ensiapuosasto vetäytyy piiloon ja lähtee rytinän tauottua.” Mies mulkoilee minua hetken, mittaillee katseellaan ja tuntuu puntaroivan vaihtoehtoja. Nytkö minut lähetetään pois? Pelko ajaa minua selittelemään ja olen jo aukaisemassa suutani, kun Jari viimein huokaisee ja pudistelee päätään. Minun tekee mieli huokaista helpotuksesta, kun tajuan Jarin leppyneen. Hän käskee minua seuraamaan ja pujahdamme hökkelin turviin, jossa on meneillä ilmiriita. ”Milloin minä saan taottua paksuun kalloosi, että olen vegaani! V-e-g-a-a-n-i! Kasvissyöjä! Ei lihaa, ei yhtään mitään eläinpitoista! Kasveja, rehuja!” Jari ilme synkkenee ja hän ryntää parilla askeleella keskimmäiseen kammariin sovitteluun riitapukareita. Luultavasti Mette haukkuu Alecia. Inka työntyy Jarin ohi ja halaa minua lujasti. ”Onneksi olet kunnossa! Arvaa säikähdimmekö, kun paikalla oli pelkkä Alec? Hän näytti vain pöllämystyneeltä. Mokoma aivokääpä”, Inka tuhahtaa ja mulkaisee oven suuntaan. Kukaan osastosta ei liiemmin tunnu pitävän Alecista, enkä ihmettele. Jos hän käyttäytyy samalla tavalla muitakin kuin minua kohtaan, hän ei lämpimissä väleissä ole kenenkään kanssa. Inka vetää minut muiden seuraan, vaikken ole kovin innokas jutustelemaan. Minusta tuntuu ikävästi siltä, että olen antanut huonon vaikutelman kaikille. Mette ei ainakaan pidä minusta, eikä Alecaan. Luukaksella on syynsä olla juttelematta kanssani, eikä Jarikaan varsinaisen tyytyväinen käytökseeni ole. Mutta yllätyn positiivisesti, kun Inkan lisäksi myös Aaron juttelee kanssani vähän niitä näitä. Puheenaiheita ei minun puoleltani juuri ole, mutta Aaron keksii puhuttavaa senkin edestä. Hän kyselee päivästäni ja miettii, minkälainen olin ennen muistin menetystäni. Inkakin innostuu aiheesta ja kun kaikki – paitsi Mette – saavat lihaa lautaselleen, entinen minäni on venäläislähtöinen shamaani, jolla oli tuttifobia, sekä tarantelloja ja lemmiä lemmikkinä. Monta tuntia menee kun saan lisää tietoa uusista tuttavistani. Inka pitää kynsien laitosta ja Aaron ei koskaan pidä farkkuja. Tunnen oloni rennoksi ja raukeaksi illan päätteeksi ja nauran Aaronin laukomalle tyhmälle vitsille, kun ensimmäinen pamaus lävistää ilman. Kaikki vaikenevat ja Inka kurkistaa ulos. ”Nyt se alkoi. Heinäkuun neljästoista peräkkäinen pommitusyö”, Inka sanoo vaimeasti. Heitän paperilautasen hehkuvaan hiillockseen ja olen taas jännittynyt. Mikä estäisi vihollista pommittamasta hökkeleitä? ”Minun täytyy nyt mennä”, kuuluu miehen ääni nurkasta. Huomaan hänet vasta nyt. Hän on se mies, joka kävi päivällä hoputtamassa osastoa matkaan ja hänen petiään lainasin viime yönä. Mies nousee täyteen pituuteensa ja hänen siilihiuksensa hipovat katonrajaa. Hän näyttää uhkuvan salaperäistä voimaa. ”Selvä on. Ole varovainen”, Jari sanoo ja mies nyökkää. Hän nappaa tuliaseensa ja reppunsa maasta ja häviää oviaukosta ja vain vaimea oven kolahdus kertoo hänen häipyneen. Kukaan ei liikahdakaan. ”Kari on ainut meistä, joka lähtee kentälle tulituksen aikaan”, Jari kertoo. ”Niin, koska ketään muuta meistä ei päästetä”, Mette huomauttaa happamana ja järsii leivän kanttiaan haluttomana. ”Mistähän syystä? Minä olen vastuussa teistä kaikista ja minä olen johtaja. En halua riskeerata teitä turhaan, koska en usko teidän juuri saavan vihollista hengiltä”, Jari sanoo ja tökkii kepillään kituvia hiiliä kipinöiden purskahdellessa. ”Mutta se on täyttä kidutusta kuunnella taistelun ääniä niin läheltä, mutta niin kaukaa”, Mette sanoo ja katsahtaa kaihoisasti ikkunaan, jonka äärellä Inka yhä seisoo synkkänä. ”Mette, en nyt millään jaksaisi kiistellä tästä asiasta. Olen perustellut tämän asian teille jokaiselle niin monta kertaa, että luulisi sen olevan selvää pässinlihaa. Osasto viiden tehtävä on hoitaa haavoittuneita, ei joutua haavoittuneeksi. Olemme aivan yhtä tärkeitä hoitajina, kuin taistelijoinakin”, Jari sanoo ja huokaisee vielä päälle. ”Ja sitä paitsi, tänään minulla on toisia asioita selitettävänä. Vaikka te muut tiedätte mistä on kyse, yksi meistä ei tiedä. Ja ilman tietoa ei osata toimia. Ja ilmeisesti muutama muukin tarvitsee kertausta”, Jari sanoo ja vilkaisee minuun. Lasken katseeni. Inka laskeutuu takaisin viereeni ja odotamme Jarin

ensimmäisiä sanoja. ”Nyt saat kuulla, miten tähän on jouduttu.”